

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84724,Mekarski-Ludwik.html>
2021-11-28, 09:10

Mękowski Ludwik

MĘKARSKI Ludwik (25 I 1843, Clermont-Ferrand, Francja – V 1923, Montmorency k. Paryża), wynalazca. Syn Jana Nepomucena, polskiego emigranta, pułkownika w powstaniu listopadowym, i Francuzki Jeanne-Blanche Cornelly de la Perrière, brat Pauliny, uczestniczki Komuny Paryskiej.

Kształcił się w Szkole Polskiej w Batignolles w Paryżu (1849–56), od 1860 studiował tam w École des Mines, jednocześnie pracował przy budowie kolei Paryż–Lyon, od 1864 już jako inżynier. Uczestniczył w wojnie francusko-pruskiej (1870) jako porucznik saperów, m.in. w bitwie pod Le Mans. Następnie poświęcił się pracy nad zastosowaniem sprężonego powietrza do napędu kolei. W 1873, po zweryfikowaniu doświadczalnym słuszności swego pomysłu w laboratorium prof. P. Berta na Sorbonie, M. opatentował sposób polegający na mieszaniu pary wodnej z powietrzem przed sprężaniem pod wysokim ciśnieniem (początkowo 25 atm, później do 80), który zastosował do napędu specjalnej lokomotywy kolejowej, a następnie tramwaju. Odpowiedni pojazd, zbudowany w wytwórni Claparède'a w Saint-Denis, został wypróbowany z powodzeniem w miejscowości La Maltournée k. Neuilly-sur-Marne. Założone z inicjatywy M. Société Générale des Moteurs à Air Comprimé przeprowadziło publiczne pokazy działania tramwaju pneumatycznego jego systemu w końcu 1875 oraz 29 II 1876 w Paryżu w obecności prezydenta P.M. Mac-Mahona i członków rządu francuskiego. W tym czasie firma Creusot zastosowała system pneumatyczny M. do usuwania urobku podczas drążenia tunelu pod alpejskim masywem św. Gotharda. Tramwaje pneumatyczne systemu M. weszły do służby w Nantes (13 II 1879), a następnie m.in. w Bernie, Vichy, Aix-les-Bains, Saint-Quentin, La Rochelle i Nowym Jorku (gdzie zastosowano ciśnienie 160 atm). W Paryżu pierwszą ich linię uruchomiono w 1887. Były zasilane ze specjalnych stacji, do których doprowadzano sprężone powietrze

rurociągami z wytwarzających je baz. W 1902–04 M. próbował bezskutecznie wprowadzić swoje tramwaje w Warszawie, ale przetarg wygrała niemiecka firma Siemens-Schuckert, która uruchomiła tam w 1908 tramwaje elektryczne. We Francji tramwaje systemu M. funkcjonowały do 1914.

M. publikował prace na temat swych wynalazków, m.in. *Les tramways à Nantes* (1876), *La locomotive à air comprimé et par l'eau surchauffée* (1882). Według Łoza M. pracował w 1873–76 jako architekt w Paryżu. Od 1908 M. był członkiem Rady Szkoły Polskiej w Batignolles w Paryżu.

PSB (M. Gajewski); SBTP (B. Orłowski); SPPT (B. Orłowski).

M.E. de Marchena: *Le traction mécanique des tramways*, Paris 1895; S. Łoza: *Architekci i budowniczowie w Polsce*, Warszawa 1954; J. Robert: *Les tramways parisiens*, Paris 1959.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)